

Změna rolí ve vyučování

Pro naši současnou školu je podle našich zjištění charakteristická dominance poznatkové složky kurikula a absence složek zaměřených na rozvoj průřezových kompetencí a na rozvoj sociálních a komunikativních kompetencí. Mají-li se uskutečnit plánované změny v pojetí vyučování na druhém stupni základního vzdělávání, znamená to podle návrhu MŠMT (Národní program rozvoje vzdělávání, 2000, str. 34) především důsledný posun od předávání „hotových“ poznatků (systémů, přehledů a hodnot) ke způsobům jejich hledání a nalézání, posun od převažující dominantní role učitele jako zprostředkovatele učiva k využití přirozené aktivity žáků daného věku a jejich mimoškolních zájmů a znalostí k vypracovávání vlastních rozsáhlejších projektů a prací na základě vyhledávání a třídění informací.

Proto není vnitřní proměna školy myslitelná bez změny rolí jednotlivých subjektů ve vyučování. Projekt jako vzdělávací strategie tuto změnu nabízí, protože při jeho řešení se mění navyké tradiční postoje, jeho účastníci vstupují do nových rolí a osvojují si přitom nové vzorce chování i nové kompetence. To vede k tomu, že:

- učitel přebírá roli poradce, pomáhá žákům a pouze skrytě usměrňuje jejich úsilí při práci na projektu, tím se zásadně mění vztah učitele a žáka i hodnocení žáků, jehož významným prvkem se stává společná sebereflexe a reálné zhodnocení vlastních sil žáků (i učitele),
- žáci se z vlastní vůle aktivně zapojují do řešení problémů v rámci projektu, stanovují si vlastní cíle a vytvářejí si představy o svém budoucím rozvoji,
- učivo je prostředníkem, ne cílem procesu učení, *„vzrůstá význam výchovné a socializační role školy, která je chápána jako rovnoprávné společenství vzájemně se učících partnerů.“* (Národní program rozvoje vzdělávání, 2000, str. 27.)